

شناسائی گونه های تریپس آلوده به نوسپوویروس های گیاهان زیتنی در استان های تهران و مرکزی توسط روش سرولوژیکی الیزا. تبسم قطبی، ابراهیم گیلانیان، نوح شهرآئین. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، پونک تهران، بخش تحقیقات ویروس شناسی، موسسه تحقیقات آفات و بیماری های گیاهی، تهران، بخش تحقیقات رده بندی حشرات موسسه تحقیقات آفات و بیماری های گیاهی تهران.

با توجه به اهمیت گیاهان زیتنی و بر اساس برآوردهای دفتر گل و گیاهان زیتنی معاونت امور باغبانی سطح زیر کشت گل و گیاهان زیتنی کشور در سال ۱۳۷۷ حدود ۳۴۶۰ هکتار برآورد گردید که شهرستان محلات ۲۴ درصد از آن را به خود اختصاص داده است. نمونه های گیاهان زیتنی مشکوک به آلودگی ویروسی از گلخانه های مناطق محلات و ورامین جمع آوری شدند، در این نمونه برداری ها گل گیاهان گل دار شامل: لادن (*Tropaeo majus*)، رز (*Rosa spp.*)، رعنا زیبا (*Gaillardia grandiflora*)، همیشه بهار (*Calandula spp.*)، گل دکمه های (*Gompherena spp.*)، اطلسی (*Petunia hybrida*)، مغربی (*Oenothera biennis*)، جعفری (*Tagetis spp.*)، ختمی زیتنی (*Althea spp.*)، کوبک پایه کوتاه (*Dahlia spp.*)، میخک (*Dianthus spp.*)، داودی (*Chrysanthemum spp.*)، گلابیول (*Gladiolus spp.*)، کوبک کوهی (*Rudbeckia spp.*)، میمون (*Anthirrhinum spp.*) به صورت کامل به همراه برگ های آلوده با علائم مشکوک لکه پژمردگی، نکروز و کلروز برگی، زردی و کوتولگی به گلخانه تحقیقاتی منتقل گردید. بخش های گیاهی دارای علائم ابتدا توسط آزمون سرولوژیکی DAS-ELISA با آنتی بادی پلی کلونال علیه نوسپوویروس (*tomato Varamin virus*) ToVV (AS-0526, AP-0526) و آزمون

سرولوژیکی TAS- ELISA با آنتی‌بادی‌های مونوکلونال (AS-0106/0116, AS-0105) Mab علیه توسپوویروس *TSWV* (tomato spotted wilt virus) و (DSMZ-Braunschweig-Germany-AS-0117, AS-0115) *INSV* (*Impatiens necrotic spot virus*) بررسی شدند. همزمان تریپس‌های نمونه‌های گل‌دار در آزمایشگاه جداسازی شده و توسط قلم موی نرم و باریک به تعداد ۲-۳ تریپس به یک لوله آزمایش اپندورف منتقل گردید و حدود ۱۰۰ میکرولیتر بافر عصاره‌گیری به هر یک اضافه شد. هر نمونه به مدت ۲۴ ساعت در یخچال نگهداری و سپس محتویات آن توسط میله شیشه‌ای باریک له شده و عصاره‌گیری گردید و طبق روش الیزا در مرحله افزودن آنتی ژن به هر چاهک بشقابک الیزا اضافه شد. در ضمن تعدادی از تریپس‌های هر نمونه نیز جهت شناسایی گونه به محلول الکل سفید ۷۰ درجه منتقل شدند. شناسایی گونه‌های تریپس بر اساس بررسی اسلایدهای میکروسکوپی تهیه شده از حشرات بالغ در بخش رده‌بندی حشرات صورت گرفت.

نتایج حاصله بدین ترتیب بود که *Thrips tabaci* Lind. و *Microcephalothrips abdominalis* از گل‌های ختمی زیتنی (*Althea* spp.) و مغربی (*Oenothera biennis*) محلات و *T. tabaci* از کوکب پایه کوتاه (*Dahlia* spp.) محلات با آنتی سرم ویروس *TSWV* واکنش مثبت نشان دادند و *T. tabaci* و *Frankliniella tenuicornis* Uzel از رز (*Rosa* spp.) و *T. tabaci* از جعفری (*Tagetis* spp.) و رامین با آنتی سرم ویروس *ToFW* واکنش مثبت نشان دادند. *T. tabaci* جدا شده از داودی محلات (*Chrysanthemum morifolium*) نیز بطور توأم با دو آنتی سرم *ToFW* و *INSV* در آزمون الیزا واکنش مثبت نشان داد نمونه‌های گیاهی آلوده به این گونه تریپس‌ها نیز در آزمون الیزا با آنتی سرم‌های مربوطه واکنش مثبت نشان دادند. اثبات نحوه انتقال این توسپوویروس‌ها توسط هر یک از گونه‌های تریپس نیاز به مطالعات تکمیلی دارد. نتایج این تحقیق می‌تواند برای ردیابی جمعیت حشره ناقل ویروس در مزرعه و پیش‌بینی وقوع اپیدمی یک بیماری ویروسی کاربرد داشته باشد و از نقطه نظر برنامه ریزی برای مدیریت کنترل بیماری ویروسی دارای اهمیت است.